

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

Guidelines for Competency Development of Early Childhood
Education Teachers under the Supervision of Nakhonnayok Primary
Educational Service Area Office

สิริรัศมี พรหมทาสาร¹ ธีระวัฒน์ มอนไธสง²

Sireeras Promtasan, Teerawat Montaisong

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. สร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในสถานศึกษา 2. ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในสถานศึกษา วิธีการดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 สร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยโดยศึกษาเอกสารและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามความตรงเชิงเนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ขั้นตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในระดับชั้นปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จำนวน 214 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในสถานศึกษา ประกอบด้วยสมรรถนะ 6 ด้าน 41 รายการดังนี้ 1.สมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้มี 10 รายการ เช่น ครูปฐมวัยสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 2. สมรรถนะด้านการพัฒนาผู้เรียน มี 8 รายการ เช่น ครูปฐมวัยจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโดยให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้ 3.สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน มี

Received: 2022-10-13 Revised: 2022-11-12 Accepted: 2022-11-14

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Student of the Master of Educational Administration Program in Educational Administration, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: sireeras04@gmail.com

² อาจารย์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Instructor of the Master of Educational Administration Program in Educational Administration, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.

6 รายการ เช่น ครูปฐมวัยจัดสภาพแวดล้อมภายในภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 4. สมรรถนะด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนเรียน มี 6 รายการ เช่น ครูปฐมวัยมีการกำหนดนโยบายและแผนงานเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาเด็ก 5. สมรรถนะด้านภาวะผู้นำครู มี 6 รายการ เช่น ครูปฐมวัยมีการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกถึงวุฒิภาวะที่เหมาะสมกับความเป็นครู 6. สมรรถนะด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ มี 5 รายการ เช่น ครูปฐมวัยสร้างความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือกับชุมชน มีค่าดัชนีความสอดคล้องทุกรายการ 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ที่สร้างขึ้นทุกรายการมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

คำสำคัญ (Keywords): แนวทางการพัฒนา; สมรรถนะของครูปฐมวัย

Abstract

The purposes of this research were 1. to create the guidelines for competency development of early childhood education teachers; 2. to study the appropriateness and feasibility of the guidelines for competency development of early childhood education teachers. The research methodology consisted of two steps: Step 1: Create guidelines for competency development of early childhood education teachers by exploring relevant documents and checking a content validity from 5 experts in educational administration, which were obtained by a purposive sampling. A content validity questionnaire was used as a research instrument. Data were analyzed using the Item-Objective Congruence (IOC). Step 2 was to evaluate the appropriateness and feasibility of the guidelines for competency development of early childhood education teachers. The population consisted of 214 school administrators and early childhood education teachers under the supervision of Nakhonnayok Primary Educational Service Area Office. The research instrument was a questionnaire with a reliability value of 0.91. Data were analyzed using statistics to determine mean, percentage, and standard deviation. The study results revealed that 1) the guidelines for competency development of early childhood education teachers consist of 6 dimensions and 41 points as follow: 1. Competency on curriculum management and learning management consisting of 10 points, such as early childhood education teachers create and develop educational institution curriculum to be consistent with Early Childhood Curriculum B.E.2560 (A.D.2017) 2. Competency on learner development consisting of 8 points, such as early childhood education teachers manage activities that promote morality and ethics by allowing children to participate

in planning learning experience activity management. 3. Competency on classroom management consisting of 6 points, such as early childhood education teachers are able to create a safe and supportive learning environment both inside and outside the classroom. 4. Competency on analysis, synthesis, and research for learner development consisting of 6 points, such as early childhood education teaches determine policies and work plans related to child development research. 5. Competency on teacher leadership consisting of 6 points, such as early childhood education teachers are able to evaluate behaviors showing professional maturity as a teacher. 6. Competency on building relationship and cooperation with communities for learning management consisting of 5 points, such as early childhood education teachers build good relationship and cooperation with communities. All points are congruent, 2) all created guidelines for competency development of early childhood education teachers under the supervision of Nakhonnayok Primary Educational Service Area Office achieved evaluation of suitability and feasibility higher than the determined criteria.

Keywords: Guidelines for Competency Development; Early Childhood Education Teachers

บทนำ (Introduction)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กล่าวว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ ๒๑ เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการดำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบเปลี่ยนแปลง

ดังกล่าวเพื่อให้สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

จากแนวทางการจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2560 ที่ได้กล่าวไว้ว่า การจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมองที่เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็ก ให้เด็กได้ลงมือกระทำเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลองและคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะ และสาระการเรียนรู้ จัดประสบการณ์ให้เด็กได้คิดริเริ่มวางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็กจัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็กสอดคล้องกับบริบทสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็กจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และการมีวินัย ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ครูผู้สอนในระดับปฐมวัยคือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่หลักเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติงานด้านวิชาการของสถานศึกษา พัฒนาตนเองตามวิชาชีพ ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง เป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กเมื่อเด็กออกจากครอบครัวคนแรกที่เด็กจะได้เรียนด้วยคือครูในระดับชั้นปฐมวัยดังนั้นครูผู้สอนจะต้องมีความตั้งใจ ความอดทน และควรได้รับการฝึกฝนทักษะในด้านต่าง ๆ หากครูมีคุณภาพจะส่งผลให้คุณภาพการเรียนรู้ของเด็กดีตามไปด้วย ครูจึงต้องสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมโดยเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้สู่เด็กเป็นผู้จัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีพัฒนาการอย่างรอบด้าน จากการศึกษาประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเองของครูนั่น ครูบางคนขาดทักษะ กระบวนการในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และยังจำเป็นต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อให้ทันต่อโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยครูผู้สอนปฐมวัยต้องพึงตระหนักว่า คุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูเป็นหลัก ครูจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมในการพัฒนาสมรรถนะของครูอีกประการหนึ่งจากสภาพปัญหาของครูไทยในปัจจุบัน จะให้เห็นว่าครูทำงานได้ยากขึ้น ยิ่งในอนาคตด้วยแล้ว ยิ่งทำงานได้ยากมากยิ่งขึ้นไปอีก ภาระของครูก็มากขึ้นด้วย ปัญหาและภาระของครูในอนาคต 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ครูตามไม่ทันกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีใหม่ 2) ข้อจำกัดของงานครูกับรูปแบบการศึกษาใหม่ 3) การสอนที่ไม่สอดคล้องกับชีวิตจริง 4) ความหลากหลายของผู้เรียนที่เกินกว่าครูจะชี้แนะได้ 5) การเรียกร้องที่ครูไม่พร้อมจะสอนได้ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2559) จากทั้ง 5 ประเด็น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องพัฒนาครูให้มีความพร้อมในด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยเฉพาะด้านสมรรถนะครู เพื่อให้ครูมีสมรรถนะที่ดีพร้อมสำหรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็ก

จากเหตุผลและความสำคัญข้างต้น แสดงให้เห็นแล้วว่าครูผู้สอนในระดับปฐมวัยจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก ซึ่งข้อมูลที่ได้จะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาพัฒนาสมรรถนะในแต่ละด้านมาน้อยเพียงใดมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางในระดับใด ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการส่งเสริมแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครนายก รวมไปถึงนำไปเป็นนโยบายในการปรับปรุงคุณภาพของครูเพื่อให้งานจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก เป็นการวิจัยในเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยใช้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครนายก เป็นหน่วยวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก ประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงตัวบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามความถูกต้องตามหลักวิชา วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 – 1.0 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องและมีความตรงเชิงเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในระดับชั้นปฐมวัยที่ในสถานศึกษา ที่

ผู้วิจัยที่เลือกมาแบบเฉพาะเจาะจงเฉพาะตัวบุคคล จำนวน 214 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยประสานงานเพื่อขอหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูล นำส่งแบบสอบถามโดยแนบ QR CODE ใช้การตอบแบบสอบถามด้วย Google Form พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม ให้กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ระหว่างวันที่ 19 พฤศจิกายน 2564 ถึงวันที่ 22 ธันวาคม 2564 ได้รับความร่วมมือในการตอบกลับทั้งหมด 218 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 100

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการศึกษาผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ผู้วิจัยจัดทำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย โดยการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูและกระบวนการพัฒนาสมรรถนะครูจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาปฐมวัย จำนวน 5 คน โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องพบว่า สมรรถนะของครูปฐมวัยประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1.สมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 2. สมรรถนะด้านการพัฒนาผู้เรียน 3.สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 4.สมรรถนะด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 5.สมรรถนะด้านภาวะผู้นำครู 6.สมรรถนะ ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ผลการตรวจสอบมีความสอดคล้อง ทุกรายการ

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า แนวทางที่สร้างขึ้นในภาพรวมทุกด้านและทุกรายการมีความเหมาะสมกับบริบทในสถานศึกษาและมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ รายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ ด้านการพัฒนาผู้เรียน รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และต่ำที่สุดคือด้านด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และ การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ความเป็นไปได้ของแนวทางแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า รายการที่มีความเป็นไปได้สูงสุดคือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำครู และต่ำที่สุดคือด้านด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และ การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

องค์ประกอบ	ระดับ		ระดับ		ระดับ		ระดับ	
	μ	σ	ความเหมาะสม	อันดับ	μ	σ	ความเป็นไปได้	อันดับ
1.ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	4.06	0.68	มาก	3	4.08	0.64	มาก	1
2.ด้านการพัฒนาผู้เรียน	4.08	0.70	มาก	1	4.08	0.68	มาก	3
3.ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	4.07	0.71	มาก	2	4.08	0.66	มาก	2
4.ด้านการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.00	0.68	มาก	6	4.03	0.68	มาก	6
5.ด้านภาวะผู้นำครู	4.06	0.69	มาก	4	4.07	0.69	มาก	4
6.ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้	4.06	0.74	มาก	5	4.08	0.72	มาก	5
รวมเฉลี่ย	4.05	0.62	มาก		4.07	0.62	มาก	

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พิจารณาเป็นรายด้านดังนี้

1. สมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในสถานศึกษา ในภาพรวมทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกรายการปฏิบัติ พบว่า รายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือรายการที่ 1 ครูปฐมวัยสร้างและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ รองลงมาคือรายการที่ 6 ครูปฐมวัยจัดทำแผนการจัดการประสบการณ์อย่างเป็นระบบและมีการบูรณาการอย่างสอดคล้องเชื่อมโยงกัน รายการที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดคือรายการที่ 2 ครูปฐมวัยประเมินและนำผลการประเมินไปพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา รองลงมาคือ รายการที่ 7 ครูปฐมวัยจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. สมรรถนะด้านการพัฒนาผู้เรียน แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในสถานศึกษา ในภาพรวมทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกรายการปฏิบัติ พบว่า รายการที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุดคือ รายการ

ที่ 1 ครูปฐมวัยจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโดยให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้ รองลงมาคือ รายการที่ 2 ครูปฐมวัยจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กให้มีทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตประจำวันที่เหมาะสมกับวัย และรายการที่ 4 ครูปฐมวัยได้สอดแทรกและจัดกิจกรรมที่มีความเป็นประชาธิปไตยและความภาคภูมิใจในความเป็นไทยให้กับเด็ก

3.สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในสถานศึกษา ในภาพรวมทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกรายการปฏิบัติ พบว่า รายการที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงที่สุดคือ รายการที่ 1 ครูปฐมวัยจัดสภาพแวดล้อมภายในภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้รองลงมาคือ รายการที่ 5 ครูปฐมวัยจัดทำเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน และรายการที่ 2 ครูปฐมวัยส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดชั้นเรียนและกำหนดข้อตกลงในชั้นเรียน

4.สมรรถนะด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในสถานศึกษา ในภาพรวมทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกรายการปฏิบัติ พบว่า รายการที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุดคือ รายการที่ 1 ครูปฐมวัยมีการกำหนดนโยบายและแผนงานเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาเด็ก รองลงมาคือ รายการที่ 6 ครูปฐมวัยนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในกรณีศึกษาอื่น ๆ ที่มีบริบทที่คล้ายกัน

5.สมรรถนะด้านภาวะผู้นำครู แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในสถานศึกษา ในภาพรวมทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกรายการปฏิบัติ พบว่า รายการที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุดคือ รายการที่ 1 ครูปฐมวัยมีการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกถึงวุฒิภาวะที่เหมาะสมกับความเป็นครู รองลงมาคือ รายการที่ 6 ครูปฐมวัยให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นของเด็กแก่ผู้ปกครองอย่างถูกต้องรอบด้านและเป็นระบบ

6.สมรรถนะด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในสถานศึกษา ในภาพรวมทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกรายการปฏิบัติ พบว่า รายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ รายการที่ 5 ครูปฐมวัยสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครูผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อเป็นการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือ รายการที่ 4 ครูปฐมวัยจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนรายการที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดคือ รายการที่ 4 ครูปฐมวัยจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนรองลงมา คือ รายการที่ 1 ครูปฐมวัยสร้างความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือกับชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากสรุปผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการสร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย เพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านภาวะผู้นำครู ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมทุกด้านและทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่าด้านความเหมาะสมมากที่สุดคือ การพัฒนาผู้เรียน รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และด้านความเป็นไปได้สูงที่สุดคือ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำครู ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิบัติงานของครูต้องใช้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ตลอดจนคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ทำให้ครูในสถานศึกษาปฏิบัติงานได้ผลงานที่โดดเด่นกว่าคนอื่น อันเกิดจากแรงจูงใจ นิสัยภาพลักษณ์ต่อตนเอง และ บทบาททางสังคม ที่แตกต่างกัน วิธีการที่นำมาพัฒนาสมรรถนะของครูในแต่ละด้านเพื่อให้ครูมีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพในการปฏิบัติงานซึ่งจะประกอบไปด้วย การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผู้เรียนการบริหารจัดการชั้นเรียนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนภาวะผู้นำครูการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับสมรรถนะประจำสายงานตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553, หน้า 1 ที่กล่าวว่า สมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะที่ 2 การพัฒนาผู้เรียน สมรรถนะที่ 3 การบริหารจัดการชั้นเรียน สมรรถนะที่ 4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน สมรรถนะที่ 5 ภาวะผู้นำครู และสมรรถนะที่ 6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

1. ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในสถานศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ พบว่าทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติพบว่า รายการที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงที่สุด คือ ครูปฐมวัยสร้างและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และความเป็นไปได้สูงสุด คือ ครูปฐมวัยประเมินและนำผลการประเมินไปพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก ครูปฐมวัยสร้างและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ประเมินและนำผลการประเมินไปพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา กำหนดหน่วยการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความต้องการของเด็กและความแตกต่างระหว่างบุคคล ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสมกับวัยของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กมี

ส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดประสบการณ์อย่างเป็นระบบและมีการบูรณาการอย่างสอดคล้องเชื่อมโยงกัน จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ วัดและประเมินผลเด็กตามสภาพจริง โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมกับวัย และมีการนำผลการประเมินการเรียนรู้มาพัฒนาการจัดประสบการณ์ สอดคล้องกับการศึกษาของ วรณัฐ สิงห์ทอง (2559) ที่ศึกษาสมรรถนะการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนหลักสูตรออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียนอย่างเป็นระบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ใช้หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย สืบค้นข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผล สร้างและนำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม นำผลการประเมินการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

2. ด้านการพัฒนาผู้เรียน จากผลการวิจัยพบแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย ในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาผู้เรียน พบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า รายการที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงที่สุด ได้แก่ ครูปฐมวัยจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโดยให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากครูปฐมวัยสามารถปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กซึ่งจะมีผลอย่างมากต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยได้ ครูปฐมวัยจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโดยให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กให้มีทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตประจำวันที่เหมาะสมกับวัย เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ในกิจกรรมจะมีการสอดแทรกและจัดกิจกรรมที่มีความเป็นประชาธิปไตยและความภาคภูมิใจในความเป็นไทยให้กับเด็ก มีการจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบเพื่อศึกษา แก้ไขปัญหาและช่วยเหลือเด็กได้อย่างเหมาะสม ทำให้ผลการประเมินด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้ง 2 ด้าน สอดคล้องกับการศึกษาของอัญชลี ธรรมะวิธิกุล (2557) และสุธี บุรณะแพทย์ (2557) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ สมรรถนะการเพื่อพัฒนาผู้เรียน หมายถึง ความสามารถในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกายและสุขภาพจิต ความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย การจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพคุณภาพสูงสุด

3. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน จากผลการวิจัยพบแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน พบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า รายการที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงที่สุด คือ ครูปฐมวัยจัดสภาพแวดล้อมภายในภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนมีส่วนที่จะส่งเสริมการเรียนรู้

ให้กับเด็ก ให้เด็กเกิดความสุขและมีความปลอดภัยในการมาเรียนที่โรงเรียนซึ่งส่งผลต่อเนื่องกับการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัย จึงทำให้ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้ง 2 ด้าน สอดคล้องกับการศึกษาของสุธี บุรณะแพทย์ (2557) ที่ศึกษาการบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของห้องเรียน เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน รวมถึงกิจกรรมทุกอย่างที่ครูทำ เพื่อจะช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพและนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

4. ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน จากผลการวิจัยพบแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในสถานศึกษา ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน พบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า รายการที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงที่สุด คือ ครูปฐมวัยมีการกำหนดนโยบายและแผนงานเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาเด็ก ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาเด็กด้วยวิธีการวิจัยเป็นสิ่งที่มีการดำเนินการอย่างแพร่หลายและเป็นวิธีการที่เหมาะสมและการดำเนินการวิจัยที่ดีจะต้องมีการกำหนดและจัดทำนโยบายและแผนงานอย่างเป็นระบบเพื่อการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงสุดและ เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้ง 2 ด้าน สอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้ให้ความหมาย การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจ แยกประเด็นเป็นส่วนย่อย รวบรวมประมวลหาข้อสรุปอย่างมีระบบและนำไปใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งสามารถวิเคราะห์ห้วงค์กรหรืองานในภาพรวมและดำเนินการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนางานอย่างเป็นระบบและริรดา น้ำใจสุข (2556) ที่ได้ศึกษาสมรรถนะประจำสายงานของครูด้านการวิเคราะห์และการสังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การที่ครูมีความสามารถในการทำความเข้าใจ แยกประเด็นเป็นส่วนย่อย รวบรวมเข้าใจ และการนำไปปรับใช้ โดยเป็นลักษณะที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริงและมีความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อย ๆ หรือส่วนใหญ่ ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกันประมวลหาข้อสรุปอย่างมีระบบและนำไปใช้เพื่อพัฒนางานอย่างเป็นระบบซึ่งประกอบด้วย 1) ความสามารถในการวิเคราะห์ 2) ความสามารถในการสังเคราะห์

5. ด้านภาวะผู้นำครู จากผลการวิจัยพบแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำครู พบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า รายการที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงที่สุด คือ ครูปฐมวัยมีการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกถึงวุฒิภาวะที่เหมาะสมกับความเป็นครู ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินพฤติกรรมของตนเองรวมถึงการแสดงออกทางด้านวุฒิภาวะทางอารมณ์ของครูผู้สอนในระดับปฐมวัยในยุคปัจจุบันรวมถึงครูปฐมวัยมีปฏิสัมพันธ์และมีวิธีการสนทนาอย่างสร้างสรรค์ มีความคิดริเริ่มและการปฏิบัติที่ดีพร้อมที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง มีการไตร่ตรองถึง

แนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ครูปฐมวัยกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของตนเองและนำมาปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ ให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นของเด็กแก่ผู้ปกครองอย่างถูกต้องรอบด้านและเป็นระบบ จึงทำให้ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้ง 2 ด้าน สอดคล้องกับการศึกษาของ รินรดา น้ำใจสุข (2556) ที่ได้ศึกษาสมรรถนะประจำสายงานของครูด้านภาวะผู้นำครู หมายถึง การที่ครูมีคุณลักษณะและมีพฤติกรรมในการแสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ส่วนบุคคล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนโดยปราศจากการใช้อิทธิพลของผู้บริหารสถานศึกษา ก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย (1) วุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่ที่เหมาะสมกับความเป็นครู (2) การสนทนาอย่างสร้างสรรค์ (3) การเป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง (4) การปฏิบัติงานอย่างไต่ตรอง (5) การมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน

6. ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

จากผลการวิจัยพบแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในสถานศึกษา ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ พบว่า ทุกรายการปฏิบัติมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายการปฏิบัติ พบว่า รายการที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือ ครูปฐมวัยสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อเป็นการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทั้งนี้เนื่องจากการวิเคราะห์และการจัดลำดับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในส่วนต่าง ๆ จะมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยและให้ความสำคัญสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ครูปฐมวัยจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และรายการที่มีความเป็นไปได้สูงสุด คือ ครูปฐมวัยจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาและบทบาทของครูผู้สอนปฐมวัยที่ควรดำเนินการเป็นอันดับแรก สอดคล้องกับการศึกษาของสุตามาส ศรีนอก (2557) ที่ได้ศึกษา การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้หมายถึง ความสามารถในการประสานความร่วมมือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและสร้างเครือข่ายกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพและตามธรรมชาติของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากข้อค้นพบการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายกไว้ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรดำเนินการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมีการนำผลการประเมินสมรรถนะไปเปรียบเทียบกับในการพัฒนางานและมีการนำไปปรับปรุง ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.2 ครูผู้สอนในระดับชั้นปฐมวัย ควรส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้นและมีการนำแนวทางที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนิเทศ ติดตาม การนำสมรรถนะของครูปฐมวัยในสถานศึกษา ไปปฏิบัติจริง

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัยในการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

2.3 ควรมีการจัดทำคู่มือการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนปฐมวัยในสถานศึกษาตามแนวทางที่สร้างขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

สำนักงานพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือประเมินสมรรถนะครู(ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: ครุสภา
ลาดพร้าวสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.

สุธี บูรณะแพทย์. (2557). *สมรรถนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3*. สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

สุดามาต สรีนอก. (2557). *ปัจจัยสมรรถนะครูและทักษะชีวิตของนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ*. ปริญญาานิพนธ์ ศษ.ม.ขอนแก่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วรรณญา สิงห์ทอง. (2559). *การศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี.
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

กัญญ์วรา ผลเจริญ. (2559). *การศึกษาสมรรถนะหลักของครูโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1*. กศ.ม.บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
บูรพา

ภัทรพร มหาพรหม. (2562). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.